

Briselē, 2022. gada 29. aprīlī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0132(COD)

8568/22
ADD 2

VISA 74
FRONT 179
MIGR 131
COMIX 216
CODEC 568
IA 53

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 28. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 659 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS - IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS [...] Pavaddokuments dokumentam - Priekšlikums - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko attiecībā uz vīzas procedūras digitalizāciju groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (EK) Nr. 810/2009 un (ES) 2017/2226, Padomes Regulas (EK) Nr. 1683/95, (EK) Nr. 333/2002, (EK) Nr. 693/2003 un (EK) Nr. 694/2003 un Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 659 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 659 *final*

Briselē, 27.4.2022.
SWD(2022) 659 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula,
ar ko attiecībā uz vīzas procedūras digitalizāciju groza Eiropas Parlamenta un Padomes
Regulas (EK) Nr. 767/2008, (EK) Nr. 810/2009 un (ES) 2017/2226, Padomes Regulas
(EK) Nr. 1683/95, (EK) Nr. 333/2002, (EK) Nr. 693/2003 un (EK) Nr. 694/2003 un
Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu

{COM(2022) 658 final} - {SEC(2022) 202 final} - {SWD(2022) 658 final}

Kopsavilkuma lapa
Likumdošanas iniciatīva par vīzas procedūru digitalizāciju (2021. gada Komisijas darba programmas punkts)
A. Rīcības nepieciešamība
Iemesli Risināmā problēmā
Dalībvalstu iestādes, kas nodarbojas ar vīzas pieteikumiem un vīzu izsniegšanu, apgrūtina ilgi procesi un pieaugošās izmaksas par papīra dokumentu pārvaldīšanu, apstrādāšanu, arhivēšanu un galu galā iznīcināšanu saskaņā ar pašreizējo vīzas procedūru. Dalībvalstis arvien vairāk ir atkarīgas arī no ārpakalpojumu sniedzējiem. Pastāv arī drošības risks, kas saistīts ar vīzas uzlīmju viltošanu un viltošanas iespējamību, kā arī paaugstināts risks, ka saistībā ar dalībvalstīs piemērojamām atšķirīgām vīzas procedūrām tiek meklētas vīzu izdevīgākas ieguves iespējas. Visbeidzot, Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka pašreizējā prakse nav piemērota, lai reaģētu uz krīzēm. Pašreizējā procedūra ir sarežģīta un apgrūtināša arī vīzas pieteikuma iesniedzējiem. Vīzas pieteikuma iesniedzējiem attiecībā uz katru pieteikumu ir jādodas uz tuvāko konsulātu vai vīzas pieteikuma centru un jāatstāj ceļošanas dokuments, kas apgrūtina ceļošanu uz ārvalstīm pieteikuma procesa laikā. Bieži ceļojošām personām attiecībā uz katru pieteikumu ir jāatkārto tā pati ilgā procedūra, kas atkarībā no galamērķa var atšķirties. Iesniedzot pieteikumu ar ārpakalpojumu sniedzēja starpniecību, pieteikuma iesniedzēji maksā arī papildu maksu. Šo problēmu patatcēloņi ir juridiskās prasības dalībvalstīm izsniegt papīra vīzas uzlīmi, dalībvalstu prasība par fizisku ierašanos un papīra formāta izmantošana, kā arī atšķirīgais digitalizācijas līmenis un sadrumstalotās vīzas procedūras dalībvalstīs.
Ko paredzēts sasniegt ar šo iniciatīvu?
Iniciatīvas vispārējais mērķis ir vienkāršot, saskaņot un samazināt administratīvo slogu saistībā ar pieteikumu Šengenas vīzas saņemšanai, lai padarītu ES par pievilcīgāku galamērķi ceļotājiem, kuriem vajadzīga vīza, un lai uzlabotu drošību un drošumu Šengenas zonā. Lai to panāktu, tās mērķis ir, izmantojot digitālus līdzekļus, racionalizēt un padarīt efektīvāku vīzas pieteikuma iesniegšanas procedūru pieteikuma iesniedzējiem un dalībvalstīm, un palielināt Šengenas zonas drošību, digitalizējot vīzas uzlīmi un ieviešot digitalizētas pieteikuma procedūras. Vīzas procedūra, kas lielākoties būs bezpapīra un bezkontakta, būs rentablāka un ļaus ietaupīt laiku ceļotājiem un konsulātiem, vienlaikus nodrošinot arī visaugstāko drošības līmeni pie ES robežām un garantējot pieteikuma iesniedzēju persondatu aizsardzību.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība
Mērķi padarīt vīzas procedūras drošākas un piemērotākas digitālajam laikmetam nevar sasniegt, dalībvalstīm rīkojoties atsevišķi. Šo kopējo procedūru turpmākai uzlabošanai ir nepieciešama ES rīcība. Iepriekš apzinātās problēmas, visticamāk, tuvākajā laikā neizzudīs un ir tieši saistītas ar spēkā esošajām tiesību normām. Grozījumi saistītajos tiesību aktos (galvenokārt Vīzu kodeksā un VIS regulā) ir iespējami tikai ES līmenī, jo šīs regulas mērķi balstās uz citām iniciatīvām, ar kurām cenšas racionalizēt un saskaņot procedūras kopējās vīzu politikas kontekstā, un arī tāpēc, ka īstermiņa vīzas ir daļa no Šengenas <i>acquis</i>. Paredzēto darbību mēroga, seku un ietekmes dēļ mērķus efektīvi un sistemātiski var sasniegt vienīgi ES līmenī.
B. Risinājumi
Apsvērtie leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Iemesli
Ietekmes novērtējumā tiek izvērtēti šādi pieci politikas risinājumi ar dažādu līmeņu ES iesaistīšanos pašreizējā vīzu procesā. 1. risinājumā, kas tiek uzskatīts par pamatscenāriju, nav paredzēti nekādi likumdošanas pasākumi ES līmenī. Dalībvalstis turpinātu (vai neturpinātu) izstrādāt savus valsts rīkus. Komisija sniegtu dalībvalstīm nesaistošus ieteikumus un atbalstītu tās ar ieteikuma tiesību pasākumiem. Vīzas uzlīmi arī turpmāk izmantotu vīzas izsniegšanai. 2. risinājums ietver minimālas izmaiņas tiesību aktos ES līmenī ar mērķi novērst juridiskos šķēršļus, kas ierobežo dalībvalstu iespējas turpināt vīzas pieteikuma procesa digitalizēšanu. (Obligāto) papīra vīzas

uzlīmi aizstātu ar digitālo vīzu un tiktu ieviests kopējs tīmekļa pakalpojums tās derīguma pārbaudei.

- **3. risinājums** paredz papīra vīzas uzlīmes (obligātu) aizstāšanu ar digitālo vīzu un fakultatīvas ES vīzas pieteikuma platformas izstrādi. Saskaņā ar šo risinājumu dalībvalstis varētu izvēlēties piedalīties ES vīzas pieteikuma platformā, izstrādāt/turpināt izmantot savus valsts portālus vai neizstrādāt nevienu digitālu risinājumu.
- **4. risinājums** paredz obligātu digitālu vīzu un obligātu ES vīzas pieteikuma platformu, kurā pēc pārejas perioda būtu jāpiedalās visām dalībvalstīm.
- **5. risinājums** paredz obligātu ES vīzas pieteikuma platformu visām dalībvalstīm, nenosakot pārejas periodu, pilnībā digitalizētu procedūru (arī biometrisku datu reģistrēšanu, ko veic pieteikuma iesniedzēji, izmantojot digitālus līdzekļus) un digitālo vīzu (obligāti).

Vēlamais risinājums ir **4. risinājums**, jo tas palīdzētu novērst pašreizējo problēmu pamatcēloņus un likvidētu sadrumstaloto un uz papīra formātu balstīto vīzas pieteikuma procesu un saskaņotu pašreizējos atšķirīgos digitalizācijas līmeņus, vienlaikus nodrošinot augstu drošības pakāpi.

Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Dalībvalstis kopumā dod priekšroku 3. un 4. risinājumam. Konkrētāk:

- 14 dalībvalstis atbalsta ES pieteikuma platformas brīvprātīgu izmantošanu (3. risinājums), savukārt
- 10 atbalsta platformas obligātu izmantošanu, nosakot pārejas periodu (4. risinājums).
- Visas dalībvalstis atbalsta risinājumu, kas paredz digitālu vīzu.

Arī **valstu datu aizsardzības iestādes** deva priekšroku 3. un 4. risinājumam.

Ceļojumu un tūrisma nozare vienprātīgi atbalsta 4. risinājumu, uzsverot pozitīvo ietekmi uz ceļošanu uz ES un lielāku Eiropas Savienības kā ceļojumu galamērķa pievilcību.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādi būs galvenie ieguvumi no vēlamākā risinājuma?

ES vīzas pieteikuma platforma sniegtu labumu dalībvalstīm, jo samazinātu laiku, kas pavadīts vīzas pieteikumu apstrādei konsulātos un papīra pieteikumu arhivēšanai. Tiešā veidā tiktu samazināts to gadījumu skaits, kad tiek meklētas vīzu izdevīgākas ieguves iespējas, un pārbaudes Vīzu informācijas sistēmā tiktu veiktas agrākā posmā.

Digitālā vīza uzlabotu Šengenas zonas iekšējo drošību, jo vairs nevarētu viltot vīzas uzlīmi, un ievērojami samazinātu administratīvo slogu dalībvalstu centrālajām iestādēm un konsulātiem, kuriem vairs nebūtu jātērē laiks un nauda vīzas uzlīmju izgatavošanai, pasūtīšanai un drošai transportēšanai uz konsulātiem. Kopumā saskaņā ar 4. risinājumu dalībvalstis 2025.–2029. gadā administratīvajās izmaksās ietaupītu 510,9 miljonus EUR.

Vīzas pieteikuma iesniedzēji gūtu labumu arī no 4. risinājuma. Atkārtota pieteikuma iesniedzējiem vairs nerastos ceļa izdevumi, lai pieteiktos vīzai, un pieteikuma iesniedzēji varētu paturēt pie sevis ceļošanas dokumentus visā pieteikuma procesa laikā. Saskaņā ar 4. risinājumu pieteikuma iesniedzēji ietaupītu vidēji 31 EUR par vienu pieteikumu no kopumā 74 EUR, kas iztērēti katram pieteikumam saskaņā ar pamatscenāriju.

Paredzams, ka 4. risinājumam būs arī neliela pozitīva ietekme uz to trešo valstu valstspiederīgo ieguldījumu ES IKP, kuriem vajadzīga vīza, jo, iespējams, palielināsies to trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuri ceļo uz ES. Tomēr ir rūpīgi jāapsver ceļotāju skaita pieauguma radītā ietekme uz ES IKP, jo tas ir atkarīgs no sagaidāmā papildu ceļotāju skaita 2025.–2029. gada periodā, ko ir grūti paredzēt.

Kopumā 4. risinājums lielā mērā saskaņotu pašreizējo sadrumstaloto pieteikuma iesniegšanas procedūru vidi dalībvalstīs un uzlabotu ES tēlu –attiecībā uz kopējo vīzu politiku tā būtu vienots veselums.

Galvenās vēlamā risinājuma izmaksas

Salīdzinājumā ar pamatscenāriju ES vīzas pieteikuma platformas izveide radīs ievērojamas izmaksas. Aplēstās izmaksas ir 41,2 miljoni EUR par tās izveidi un 12,8 miljoni EUR gadā par tās darbību un uzturēšanu. Katrai dalībvalstij būs jāpievieno un jāatjaunina valsts sistēma(-s), lai tā(-s) varētu izmantot jaunās centralizētās ES digitālās pieteikuma platformas pakalpojumus. Aplēstās izmaksas katrai dalībvalstij ir 270 000–330 000 EUR. Investīcijas dalībvalstu līmenī digitālās vīzas īstenošanai ir niecīgas. Vidiskās izmaksas, kas saistītas ar atkārtota pieteikuma iesniedzēju pieteikšanās procesu, būs tuvu nullei, jo viņiem vairs nebūs jāceļo, lai pieteiktos vai saņemtu savu ceļošanas dokumentu. Samazināsies arī papīra patēriņš, kas pozitīvi ietekmēs vidi. Iespējamais tūrisma pieaugums uz ES, ko izraisītu vīzas procedūras digitalizācija, varētu radīt papildu CO2 emisijas; tomēr šis paredzamais pieaugums ir atkarīgs no papildu ceļotāju skaita, ko ir grūti paredzēt un kas nav droši zināms, atšķirībā no ieguvumiem vides jomā, kuri saistīti ar pieteikuma iesniedzēju ceļošanas samazināšanos un papīra patēriņu pieteikumiem un vīzas uzlīmēm.
Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem Galvenie uzņēmumi, kas gūtu labumu no šīs iniciatīvas, būtu ceļojumu un tūrisma nozares uzņēmumi. Eiropas tūrisma nozares pārstāvji pauda stingru atbalstu vīzas procesa digitalizācijai un uzsvēra, ka ES ir jāpiedāvā netraucēta ceļošana, lai varētu konkurēt ar citiem globālajiem galamērķiem.
Būtiska ietekme uz valstu budžetu un pārvaldes iestādēm Vēlamais risinājums paredz ietekmi uz valstu pārvaldi, it īpaši attiecībā uz izmaksām, kas saistītas ar valsts sistēmas(-u) savienošanu un atjaunināšanu un pieteikumu datu glabāšanu. Paredzamais administratīvo izmaksu ietaupījums (510,9 miljoni EUR 2025.–2029. gadā visām dalībvalstīm) lielā mērā kompensētu šīs izmaksas (140 miljoni EUR visām dalībvalstīm 2025.–2029. gadā).
Cita paredzama būtiska ietekme Attiecībā uz datu aizsardzību saskaņā ar 4. risinājumu ES platforma ieviestu vienotu datu apstrādes praksi, kas attiektos uz visām dalībvalstīm. Tas samazinātu persondatu izpaušanu ārvalsts pakalpojumu sniedzējiem, jo atkārtoti ceļojošie ceļotāji varētu pieteikties tieši, izmantojot ES pieteikuma portālu. Tomēr EDAU uzskata, ka ar digitalizāciju ir saistīti noteikti datu aizsardzības riski. Tāpēc būs stingri jāievēro “mērķa ierobežojuma” un “datu minimizēšanas” principi. Netiktu pārkāptas to trešo valstu valstspiederīgo tiesības uz nediskriminēšanu, kuriem ir nelielas iespējas piekļūt IT un vāja IT prasme, jo ārvalsts pakalpojumu sniedzēji un ceļojumu rīkotāji sniegtu palīdzību. Attiecībā uz personu ar invaliditāti tiesībām nedzirdīgi un/vai neredzīgi cilvēki varētu gūt labumu no tā, ka mazāk nepieciešama personīgā palīga palīdzība, toties viņiem varētu palīdzēt, uzlabojot piekļūstamību tiešsaistes pieteikuma rīkiem saskaņā ar atzītām tīmekļa piekļūstamības pamatnostādnēm. Ārvalsts pakalpojumu sniedzēji varētu arī sniegt norādījumus cilvēkiem ar invaliditāti vai vāju IT prasmi. Uzlabotos situācija personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, jo konkrētos apstākļos cilvēkiem vairs nebūtu jāapmeklē vīzas pieteikuma iesniegšanas centrs vai konsulāts.
D. Turpmākā rīcība
Politikas pārskatīšanas termiņš Vīzu kodeksa 57. pantā un pārskatītās VIS regulas 50. pantā par pārraudzību un izvērtēšanu jau ir paredzēti pārraudzības un izvērtēšanas pienākumi, piemēram, lai sagatavotu tā piemērošanas izvērtējumu divus gadus pēc tam, kad sāk piemērot visus Vīzu kodeksa noteikumus. Šo pantu vispārējais princips attieksies arī uz izmaiņām, kas izriet no priekšlikuma par vīzas procedūru digitalizāciju pieņemšanas.